

Ton Captein

Uit vrijwel alle bekende Amerikaanse koefamilies melken Ton en Jolanda Captein uit Zeewolde nakomelingen. Fokkerij staat op Caps Farm hoog in het vaandel.

Aantal koeien:	90
Aantal stuks jongvee:	80 inclusief 10 à 15 stiertjes
Melkquotum:	850.000 kg
Grond in gebruik:	45 hectare
Melkproductie:	4.03 10.172 4,16 3,50

Ton Captein investeert in exclusieve embryo's van overzee

Een stukje Amerika in Zeewolde

Alleen koeien melken is Ton Captein te beperkt. Door te investeren in fokkerij zorgt hij ervoor dat zijn werk leuk blijft. Van vrijwel alle bekende Amerikaanse koefamilies melkt hij nakomelingen.

'Ik maak het liefst combinaties die anderen niet maken.'

tekst Inge van Drie

Caps Mairy 4 (v. Goldwyn), 85 punten
Voersp. productie: 2.05 305 10.167 4,18 3,65 lw127

'Amerika is voor mij nog altijd fokkerijland nummer één. In Nederland zijn de koeien wel eens te smal en hebben ze te weinig inhoud. Het is hier niet zo moeilijk om vaarzen 40 kg melk te laten geven, wel om ze dat gemakkelijk vol te laten houden. In Amerika zijn de koeien groter, breder en dieper.'

Fokkerij is een geliefd gespreksonderwerp; dat wordt bij een bezoek aan Ton (48) en Jolanda (45) Captein snel duidelijk. Ze melken in Zeewolde negentig koeien. Van een groot deel van de veestapel liggen de roots in Amerika. 'Alleen koeien melken lijkt me niks. Je moet ervoor zorgen dat je werk leuk blijft.' Captein investeert daarom tijd, energie en geld in fokkerij. Regelmatig koopt hij embryo's aan. Ook worden er op Caps Farm veelvuldig koeien gespoeld. 'Ik vind het mooi om contact te hebben met allerlei mensen uit de fokkerijwereld. Er komen regelmatig bezoekers om koeien te bekijken, zeker 's winters. Die kunnen op allerlei momenten langskomen. Dan wil ik dat de dieren er knap voorstaan. Voor het maken van goede foto's van een koe ben je ook zo een paar uur kwijt. Dat kost wel tijd, maar de arbeid die het vraagt, is meer gespreid dan als ik meer koeien zou melken.'

Niet per se showexterieur

Puur voor exterieur gaat Captein in de fokkerij niet. Ook hoogtemaat vindt hij van minder belang. 'Het gaat erom dat een koe goed gebouwd is. Als dat zo is, mag ze best wat groter zijn. Koeien hoeven wat mij betreft niet per se een showexterieur te hebben. Dat interesseert me niet zo. Ik wil graag goede gebruikskoeien, ik moet toch de kost kunnen verdienen met productie. Een gemiddelde boer kan net zo goed werken met koeien van 82 punten als met koeien van 88 punten.' Captein mag dan meer gecharmeerd zijn van Amerikaanse dan van Nederlandse koefamilies, hij geeft wel hoog op van de betrouwbaarheid van Nederlandse cijfers. 'De betrouwbaarheid van de cijfers is hier goed en dat moeten we zo houden. Ik zou het een goed idee vinden als veehouders die stieren leveren, niet zelf mogen monsteren. Dan weet je zeker dat de cijfers kloppen.'

Spoelde Captein in eerste instantie hoofdzakelijk voor zichzelf, nu doet hij dat vrijwel alleen nog in opdracht van ki-organisaties. 'Met een melkprijs van 22 à 23 cent ga je niet voor de lol spoelen.' Ook het spoelen van pinken gebeurt nauwelijks meer. 'Vorige week heb ik een exclusief Regancrest-HHF Macpinkje uit een Shottle uit Regancrest Durham Barbie gespoeld met Man O Man. Dat was een uit-

zondering. Tegenwoordig moeten ze zich eerst bewijzen voor ik ze ga spoelen.' Captein verwacht dat het aantal spoelingen in 2009 richting twintig gaat. Het management van de koeien heeft invloed op de spoelresultaten, ervaart Captein. 'Een paar jaar geleden haalden we een gemiddelde van vijf à zes embryo's per spoeling, nu zitten we op ongeveer tien.' Waar dat aan ligt? 'We beginnen niet meer te vroeg met spoelen. De koeien moeten een positieve energiebalans hebben en liefst niet te veel zijn afgevallen na het kalven.' Aan een goede verzorging mankeert het de koeien sowieso niet. De koeien liggen in boxen met een royale hoeveelheid zaagsel en voor in de stal prijken drie ruime zaagselhokken. 'Als ik een koe niet vertrouwd, gaat ze in het zaagselhok. Ook de koeien die gespoeld zijn, blijven nog een dag in het hok.' Afkalven doen de koeien in een groot strohok, waar ze veertien dagen voor afkalven naartoe verhuizen. 'Van onze koeien kalft 85 procent zelf. Ik ga er 's nachts niet vaak uit voor een koe die moet kalven.'

Test op genetische markers

Snow-N Denises Dellia, Markwell Durham Daisy, Sunnyslodge Prelude Spottie, Savage-Leigh Bellwood Linda. Uit vrijwel alle bekende Noord-Amerikaanse koefamilies melkt Captein nakomelingen – een stukje Amerika in Zeewolde. Voor de beste nafok zorgt Caps Mairy 1. De inmiddels drie keer gekalfde O Mandochter voert via dochters van Durham, Margene Blackstar Fred en Mascot terug op de beroemde Jo-Wal Cleitus Macey. Zelf produceerde Mairy 1 als vaars in 305 dagen 10.474 kg melk met 3,74% vet en 3,58% eiwit. Dochters Caps Mairy 4 (v. Goldwyn) en Caps Mairy 5 (v. Duplex) kregen beide 85 punten en scoren een lactatiewaarde van achtereenvolgens 127 en 131. Beide scores bovendien positief voor de test op genetische markers. 'Ik ben blij dat die test bestaat. Een positieve uitslag geeft extra vertrouwen in de kwaliteiten van een dier en dat levert voordeel op bij de afzet.' Zo neemt CRV van Mairy 4 dertig embryo's af en van halfzus Mairy 5 twintig stuks voor vijfhonderd euro per embryo. En dan te bedenken dat Captein Caps Mairy 1 als kalf bijna had verkocht. 'Ik heb haar als kalf aangeboden op de Tulip Sale, maar ik vond dat ze niet genoeg opbracht. Toen heb ik haar voor drieduizend euro teruggekocht. Eigenlijk was dat m'n beste aankoop ooit', klinkt het gekschend.

Niet alle aankopen zijn succesvol; ook daarover kan Captein meepraten. Soms vallen de productielijsten of de exterieur-

cijfers niet mee. Een andere keer spoelt een koe heel slecht. 'Daar leer je mee omgaan. Als je daar niet tegen kunt, moet je er niet aan beginnen', vindt Captein.

De Flevolandse fokker koopt het liefst embryo's uit het duurdere segment. 'Ik vind het leuk om iets te hebben wat een ander niet heeft. Dat is voor de afzet ook het meest interessant. Hoe exclusiever de embryo's, hoe duurder. Ooit heb ik 3000 tot 3500 euro per stuk betaald voor zeven embryo's uit Markwell Durham Daisy. Dat resulteerde in drie stiertjes en twee vaarskalfjes. Een daarvan, een Dundee, heb ik voor 26.000 euro verkocht.'

Er waren jaren dat Captein voor 40.000 tot 50.000 euro per jaar aan embryo's kocht. 'Investeren in fokkerij is een kwestie van lange adem. De eerste vijf jaar verdien je niet veel. Op een gegeven moment mag het geen geld meer kosten.' Wat krijgt Captein voor al die aankopen terug? 'We leveren jaarlijks 20 tot 25 stieren aan de ki, we verkopen vijf tot tien stieren per jaar aan veehouders en we zetten de nodige embryo's af. Dit jaar gaan we richting een post omzet en aanwas van tien cent per kg melk.'

Snel nieuwe stieren inzetten

Om exclusieve genetica te hebben zet Captein snel nieuwe stieren in. Zo heeft hij al een derdekalfs O Mandochter en een twee keer gekalfde Mr Sam op stal en zijn er spoelingen geweest met onder meer Fiction rf en Diamond. 'Snel stieren inzetten heeft ook een nadeel. De betrouwbaarheid is nog laag. Stieren kunnen dus achteraf nog wel eens tegenvallen. Maar het is ook een uitdaging om mooie combinaties te maken, het liefst combinaties die anderen niet maken. We hebben bijvoorbeeld een Titanic uit een Eland uit Luke Rapture, maar ook een Kian uit een Bellwood Marshall.'

Hoe blijft Captein op de hoogte van alle ontwikkelingen in fokkerijland? 'Ik ben niet iemand die dagelijks achter de computer kruipt om alles bij te houden. De vakbladen houd ik wel goed bij en ik spreek veel mensen. Ook op buitenlandse reizen zie en hoor ik veel. Van Duplex heb ik een paar jaar geleden al volop vaarzen gezien in Spanje en in Amerika heb ik de bekendste fokbedrijven vrijwel allemaal wel eens bezocht.'

De nieuwste aanwinst is niet van Amerikaanse, maar van Deense komaf. Captein wijst op Kærgården Mascol Jenni, een Mascolvaars uit een excellente Jockomoeder uit de – Amerikaanse – familie van Addison. 'Ze beschikt over genetisch goede markers, maar het is nog afwachten hoe ze gaat spoelen.'